

Yrkes högskolan

RAPPORT 2023

Områdesanalys: Vårdadministration

PUBLICERAD: 2023-04-27

UPPDATERAD: –

DNR: MYH 2023/476

ISBN: 978-91-89163-69-0

Myndigheten för yrkes högskolan

Innehåll

Inledning	3
Innehåll.....	4
Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar.....	4
Avstämningar.....	4
Yrkeshögskolans statistik.....	5
Bedömning av platsernas utveckling.....	5
Vårdadministration	6
Utfall ansökan 2022.....	7
Resultat från genomförda utbildningar.....	8
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt.....	10
Regionalt utbud och regional efterfrågan.....	13
Bedömning av utvecklingen för nya platser 2023 och på 3–5 års sikt.....	15
Definitioner	16

Inledning

Det här är ett analysunderlag som visar hur myndigheten ser på utbildningarnas resultat, efterfrågan på kompetens och utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning – eller en gruppering av utbildningsinriktningar som har en koppling till varandra.

I underlaget presenteras statistik avseende pågående och beviljade utbildningsplatser, resultat för en utbildningsinriktning, eller en gruppering av utbildningsinriktningar samt information om efterfrågan. Varje presentation avslutas med en bedömning av hur myndigheten ser på utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning de kommande 3–5 åren och hur många platser som kan beviljas i kommande ansökan.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas, att det kan finnas skillnader gentemot bedömningen och den efterfrågan på kompetens som finns. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också påverka och som leder till att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målsättningen med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Underlaget kan både hänvisas till inför det att en ansökan öppnar och vid bedömning och kan förhoppningsvis bidra till att skapa en röd tråd från den enskilda ansökan till myndighetens beslut. Det är värt att understryka att bedömningen av en utbildningsansökan väger in fler faktorer än just områdesanalyserna.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- resultat från genomförda utbildningar
- beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- regionalt utbud och regional efterfrågan
- bedömning av nya platser med avslut per år.

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa övriga SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på utvecklingen på arbetsmarknaden.

Avstämningar

I framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med olika berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan bidra till att ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns en hel del statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- utnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Det som är särskilt relevant att visa i detta sammanhang är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet beviljade utbildningar är placerade. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivet lämplig regional placering och den regionala efterfrågan är en viktig aspekt vid beviljandet av nya platser.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt utnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Bedömning av platsernas utveckling

Det nya underlaget avslutas med en bedömning av hur antalet platser per utbildningsinriktning kommer att utvecklas på 3–5 års sikt och hur många platser som kan beviljas i kommande ansökan.

Bedömningen är inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli lägre eller högre än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer så som bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan alla utbildningsinriktningar.

Vårdadministration

Denna områdesanalys omfattar utbildningsinriktningar som leder till administrativa yrkesroller inom hälso- och sjukvården.

Ledarskapsutbildningar inom vård

SUN-KOD
345ac

Medicinsk vårdadministratör

SUN-KOD
346aa

Utfall ansökan 2022

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Ledarskapsutbildningar inom vård	2	0
Medicinsk vårdadministratör	13	7

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Utbildningsinriktningar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ledarskapsutbildningar inom vård	88	58	30	30		
Medicinsk vårdadministratör	729	759	704	377	222	

Källa: MYH.

Platser som beviljas efter ansökan 2023 påverkar i huvudsak slutåren 2025 och framåt för ledarskapsutbildningar inom vård och slutåren 2026 och framåt för medicinsk vårdadministratör. Detta beror på att utbildningarna inom respektive inriktning är 200 och 400 yrkeshögskolepoäng långa. Ledarskapsutbildningarna i nuvarande utbud handlar i huvudsak om ledning och samordning av vård och omsorg inom kommunsektorn. Utbildning till medicinsk vårdadministratör har föreskrift om nationellt likvärdigt innehåll. Det innebär att dessa utbildningar måste ha samma omfattning och läranderesultat.

Nya platser kan fyllas på vid varje ansökanstillfälle och på så vis byggs utflödet på framåt.

Resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden de tre senaste åren.

	2019	2020	2021
Ledarskapsutbildningar inom vård	..	84 %	68 %
Medicinsk vårdadministratör	84 %	87 %	84 %
Totalt för yrkeshögskolan	71 %	72 %	70 %

Källa: SCB.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen helt eller till största delen året efter examen (avser examinerade 2021).

	Överensstämmelse arbete-utbildning:					
	Andel i arbete	Felmarg. ±	Helt/till största delen	Felmarg. ±	Till viss del	Felmarg. ±
Medicinsk vårdadministratör	97 %	1 %	79 %	3 %	16 %	2 %
Totalt för yrkeshögskolan	91 %	1 %	65 %	1 %	25 %	1 %

Angivet med 95 procents konfidensintervall.

Källa: SCB.

Antalet observationer för ledarskap inom vård är för få för att kunna visas.

Andel outnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2020	2021	2022
Ledarskapsutbildningar inom vård	2 %	0 %	0 %
Medicinsk vårdadministratör	1 %	4 %	5 %
Totalt för yrkeshögskolan	9 %	9 %	12 %

Källa: MYH.

Reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden för medicinsk vårdadministratör ligger långt över genomsnittet för yrkeshögskolan men fluktuerar något för ledarskapsutbildningar inom vård. Andel i arbete och arbetets överensstämmelse för medicinsk vårdadministratör ligger bättre till resultatmässigt i förhållande till yrkeshögskolan som helhet. Det är en tydlig yrkesroll till vilken yrkeshögskolan är den huvudsakliga utbildningsvägen.

De platser som beviljas utbildningsinriktningarna nyttjas också i hög utsträckning.

Slutsats

Båda utbildningsinriktningarna uppvisar mycket goda resultat.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Ledarskap inom vård

På ett generellt plan finns troligen stora behov av ledarskaps- och samordningskompetens inom vård och omsorg i kommunernas regi. Det finns dock andra möjligheter att tillgodose detta, där uppdragsutbildning kan vara ett alternativ för branscher att utveckla sina chefer och ledare.

Medicinska vårdadministratörer

Underlaget till den här beskrivningen baseras på material från fackförbundet Vision och Läkarsekreterares och sjukvårdsadministratörers förbund (LSF).

Medicinska vårdadministratörer arbetar inom hälso- och sjukvården på sjukhus, vårdcentraler, inom företagshälsovården eller på privata mottagningar. Arbetsgivare är regionerna, kommunala bolag, privata bolag eller kommuner. Medicinska vårdadministratör kallas även för medicinska sekreterare eller läkarsekreterare.

Vision uppger att behovet av yrkesgruppen är kontinuerlig och finns över hela landet. Yrkesrollen beskriver de som en slags "superadministratör" och viktig stöttepelare för att vården ska fungera. Arbetsuppgifterna är väldigt varierade. Den dominerande arbetsuppgiften är att skriva journalanteckningar men även registrera remisser, kodning, dokumentation, bemanna receptioner, jobba med statistik, vara IT-support till läkare och sjuksköterskor, hantera post och sköta mötesbokningar. Av Visions rapport *Vårdens viktiga stöttepelare 2023* framgår att de medicinska vårdadministratörerna har en avgörande betydelse för att säkerställa kvalitet och säkerhet inom vård och omsorg. Arbetsmiljön är stressig och kognitivt krävande och lönerna sammanpressade, med liten skillnad mellan nyexaminerade och erfarna. För att kvalitetssäkra yrkesrollen och höja statusen vill Vision ha en skyddad yrkestitel. Enligt Vision betraktas yrket som ett framtidsyrke utanför Sverige. I Danmark har exempelvis motsvarande utbildning flera olika inriktningar. LSF anser att den nationella kursplanen har för stort fokus på den skrivande yrkesrollen i stället för mer övergripande ansvarsområden som projektledning, utbildning och koordinering.

Av Visions rapport *Vårdens viktiga stöttepelare 2023*, framgår också att det råder brist på medicinska vårdadministratörer i nästan alla regioner. Bristen på kompetens leder, enligt rapporten, till att läkare och sjuksköterskor behöver utföra arbetsuppgifter som annars kunde ha utförts av medicinska vårdadministratörer. Detta tar i sin tur tid och fokus från patienterna. Enligt LSF behövs utbildning till medicinsk vårdadministratör över hela landet i minst samma omfattning som nu. Tillgången på utbildning uppfattas som ojämn över landet. Enligt både LSF och Vision finns exempel på regioner som skapar egna utbildningar

via folkbildningen för att kringgå bristen. Detta är bekymmersamt menar de, eftersom det enbart är utbildning via yrkeshögskolan som har föreskrift om nationellt likvärdigt innehåll och utbildningar på folkhögskola inte står under tillsyn och kvalitetsgranskning av Myndigheten för yrkeshögskolan. Enligt Vision förekommer det att arbetsgivare köper uppdragsutbildningar för att lösa kompetensbristen.

I den pågående omställningen till en god och nära vård lyfts vikten av att kunna administrera och samordna vården för individen. Detta ingår i utbildningen till medicinsk vårdadministratör och yrkesrollen kan spela en viktig roll i arbetet med att effektivisera och kvalitets-säkra vården. Samtidigt innebär den pågående digitaliseringen att vissa arbetsuppgifter kommer att ta mindre utrymme vilket kommer att frigöra tid för andra kvalificerade arbetsuppgifter. Ett exempel på detta är taligenkänning, som innebär att läkaren talar in det som ska stå i journalen och att en AI (artificiell intelligens) skriver i journalen i stället för den medicinska vårdadministratören. Enligt LSF är taligenkänning ännu inte brett införd och graden av påverkan för de medicinska vårdadministratörerna beror på hur arbetet organiserats ute på enheterna. De medicinska vårdadministratörer som endast dokumenterar påverkas mer, andra kanske redan har eller kommer att få andra arbetsuppgifter som avlastar sjuksköterskor och läkare med administrativa arbetsuppgifter. Både LSF och Vision hävdar att taligenkänning inte minskar behovet av medicinska vårdadministratörer eftersom de ändå måste gå in och rätta AI:n för att upprätthålla patientsäkerheten. LSF framför också att införandet av taligenkänning medför många nya arbetsuppgifter som de medicinska vårdadministratörerna får hantera, såsom systemutbildning, systemansvar, koordinering och samordning.

Enligt 2021 års rekryteringsenkät från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) uppgav samtliga svarande regioner att de försökt rekrytera medicinska vårdadministratörer. Hälften av de svarande ansåg att det var balans på sökande och hälften uppgav att det var brist. I den föregående enkäten från 2019 uppgav 72 procent att det var brist på sökande. På frågan om vad regionerna tror om antalet anställda på tre års sikt, bedömde cirka 65 procent att det kommer att vara oförändrat. Tjugo procent bedömde att det kommer att minska, att jämföra med fem procent i 2019 års enkät. Endast sju procent trodde på en ökning, att jämföra med 30 procent som trodde på en ökning i föregående enkät.

I SCB:s *Trender och prognoser 2020* görs bedömningen att det på sikt råder ett balanserat läge i efterfrågan och utbud, baserat på antagandet att det examineras cirka 800 medicinska vårdadministratörer årligen. SCB skriver också att efterfrågan kan komma att avta något under perioden på grund av digitalisering och ändrat arbetssätt. Av SCB:s yrkesregister framgår att det fanns cirka 18 500 medicinska vårdadministratörer/medicinska sekreterare år 2021. Av dessa befann sig cirka 2 700 i åldersspannet 60–64 år. Utflödet av platser via yrkeshögskolan summerade under perioden 2021–2025 till 3 940 platser, eller i snitt 788 platser per år. Åldersgruppen 55–59 år som kommer att gå i pension under perioden 2026–2030 bestod av cirka 3 300 personer, vilket är något fler än i den äldre åldersgruppen. Myndigheten drar därför slutsatsen att platser med slutår på 3–5 års sikt från yrkeshögskolan inte bör minska från nuvarande nivåer och kanske till och med kan öka något. Detta är en generell bedömning. Hänsyn är inte tagen till att personer kan lämna yrket i förtid eller arbeta ett antal år efter 64 års ålder.

Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrkesgruppen medicinska sekreterare och vårdadministratörer visar på mycket stora möjligheter till arbete på fem års sikt. Yrkesprognoserna bygger på en datadriven modell som kombinerar Arbetsförmedlingens egen verksamhetsstatistik med SCB:s statistik. Yrkesprognoserna baseras på SSYK, som står för standard för svensk yrkesklassificering och som är ett system för att gruppera individers yrken eller arbetsuppgifter. Bedömningen i yrkesprognoserna kan förändras över tid.

Kompetensutveckling för yrkesverksamma

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag till en nationell plan för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. Uppdraget har diarienummer S2023/00256 och ska slutredovisas våren 2024. Av planen ska bland annat framgå vilka ändamålsenliga och kostnadseffektiva insatser för befintlig och ny vårdpersonal som kan behövas för att förbättra kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården.

I uppdraget ingår även att göra en nationell kartläggning av behovsläget nu och framgent av hälso- och sjukvårdspersonal. Enligt Vision kan uppdraget leda till ett ökat behov av vidareutbildning för medicinska vårdadministratörer framöver. Av Visions rapport *Höj Kompetensen!* från 2022 framgår att de medicinska vårdadministratörerna själva ser ett utbildningsbehov inom journalföring och dokumenthantering, juridik, verksamhetsutveckling, it/digital kompetens, kodning, diagnostik och statistik.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedanstående tabeller visar den regionala spridningen av utbildningsplatser per utbildningsinriktning.

Tabellen visar antal platser som avslutas per år i respektive region/län. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Pågående och beviljade utbildningsplatser per region/län och slutår för ledarskapsutbildningar inom vård. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Skåne	30					
Stockholm	30	30	30	30		
Västra Götaland	28	28				

Källa: MYH.

Antal utbildningsplatser per region/län och slutår för utbildningar till medicinsk vårdadministratör. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Dalarna	20	20	20			
Gävleborg	35					
Gävleborg och Västerbotten*		35	35	35	35	
Halland	30	30	30			
Jönköping	35	35	35	35	35	
Kronoberg	20	20	20	20	20	
Blekinge och Sörmland*	30	30	35	35	35	

Platser per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Jämtland och Norrbotten*	35	35				
Skåne	110	110	85	35	35	
Stockholm	70	105	105	70		
Uppsala	35	35	35	35	35	
Värmland	45	45	45			
Västernorrland	20	20	20			
Västra Götaland	164	159	159	57	27	
Örebro	30	30	30	30		
Östergötland	50	50	50	25		

* Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter. Källa: MYH.

Regionalt utvecklingsansvariga

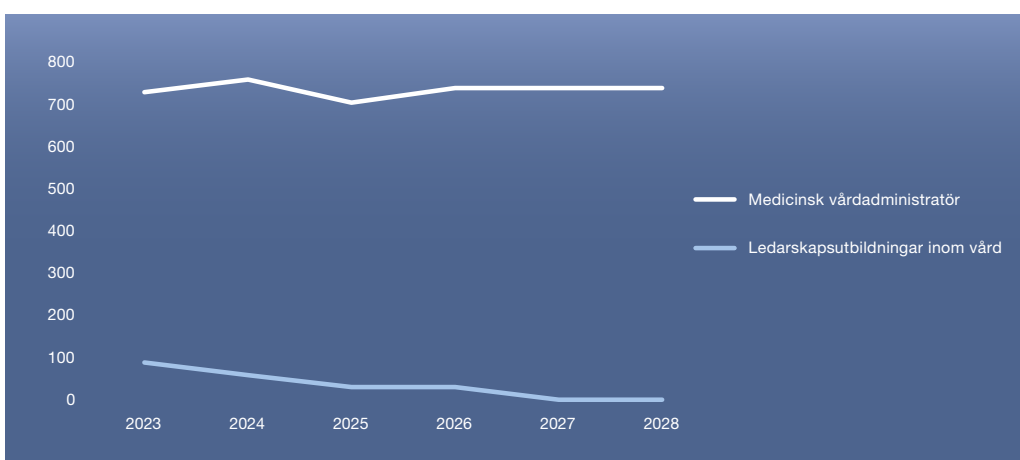
Myndigheten för också en dialog om efterfrågan på kompetens med de regionalt utvecklingsansvariga (RUA). Ett antal av regionerna framför att det är stor efterfrågan på eller fortsatt behov av medicinska vårdadministratörer.

Av SCB:s yrkesregister framgår att cirka 15 000 av de medicinska vårdadministratörerna är offentliganställda varav cirka 14 000 finns inom regionerna. Därmed är det av vikt att det finns utbildning som kan tillgodose efterfrågan på kompetens över hela landet.

Drygt hälften av de anställda medicinska vårdadministratörerna återfinns i de tre storstadsregionerna. Storstadsregionerna har också störst antal medicinska vårdadministratörer i åldern 55–64 år.

Bedömning av utvecklingen för nya platser 2023 och på 3–5 års sikt

Myndigheten bedömer att platser med slutår kommer att utvecklas enligt följande för perioden 2023–2028.

Bedömningen bygger på att följande volymer beviljas i ansökan 2023.

Som beskrivs inledningsvis är bedömningen inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli färre eller fler än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan samtliga utbildningsinriktningar. För utbildningsinriktningar som får noll platser i tabellen kan det vara så att det till exempel beviljats platser föregående år, vilket är fallet för samtliga av nedanstående utbildningsinriktningar. Se diagrammet ovan för bedömningen av platsernas utveckling över tid.

Utbildningsinriktningar	Platser (cirka)
Ledarskap inom vård	0 platser för start 2024
Medicinsk vårdadministratör	360 platser för start 2024

DEFINITIONER

Andel i arbete	<p>De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.</p> <p>Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Arbetets överensstämmelse med utbildningen, helt eller till största delen	<p>Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls. I detta material har endast resultatet för helt eller till största delen samt till viss del använts.</p> <p>Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Examensgrad	<p>Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad.</p> <p>Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen.</p> <p>Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har.</p> <p>För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.</p>
Konfidensintervall	<p>Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen \pm, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).</p>
Outnyttjade platser	<p>Outnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.</p>
SUN-inriktningar	<p>Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav).</p> <p>Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.</p>

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se